

در اهمیت و لزوم شوراها همین بس که در کتاب آسمانی قرآن که همانا دستورالعمل زندگانی انسانها به سوی رستگاری است. سوره ای به نام شورا وجود دارد. همچنین در روایات متعدد نقل شده است که پیامبر اکرم (ص) و امامان (ع) در مواقع تصمیم گیری با دیگران مشورت می کردند. و این امر از ابتدای انقلاب حسب نظر امام راحل با جدیت پیگیری. فلذا اصول مختلفی در قانون اساسی به این موضوع پرداخته است. شرایط اجرای شوراهای اسلامی شهر و روستا طی دهه 70 عملیاتی شد و پس از گذشت سه دوره با تجربیات تلخ و شیرینی مواجه ایم که نیاز با مذاقه و تحلیل منطقی دارد و باید منصفانه اذعان داشت در بسیاری از شهرهای کشور بر ایند حرکت توسعه رو به جلو بوده است. مع الوصف به زعم نگارنده مواردی موجود می باشد که در ادامه ی فرایند و فعالیت شورا حسب اعتقاد به اصل مدیریتی بهبود مستمر نیاز به بررسی کارشناسانه و تصحیح و تقویت از سوی مجاری قانونی تصمیم سازی و تصمیم گیری دارد:

1. بازنگری منطقی در فرمول افزایش تعداد اعضای شورای شهر حسب ازدیاد جمعیت = شوراها را به پارلمان شهری تشبیه نموده اند. به شرط آنکه به مثابه یک پیکره یا همانند یک تیم و گروه باشند که دل در گرو خدمت داشته باشند البته کثرت با خود تنوع آرا و سلیقه را می آورد و اگر تضارب آرا به درستی مدیریت شود نتایج خوبی به همراه دارد. لذا متخصصین اذعان می دارند افرادی که دارای سوابق درخشانی از حضور در کارهای گروهی داشته اند حس تعامل بیشتری داشته فلذا در فضای آرام به رشد و توسعه سرعت می بخشند. در غیر اینصورت با ادامه فرمول فعلی و افزایش تعداد اعضای شورای شهر کیفیت انتخاب پایین می آید.

2. انتخاب شهردار با رأی مستقیم مردم - هنگامی که در جمهوری اسلامی ایران کلیه ارکان نظام با رأی مردم انتخاب می گردد. بررسی طرح شرایط انتخاب شهرداران با رأی مستقیم مردم توسط مجلس شورای اسلامی دور از ذهن نخواهد بود. متأسفانه تجربه تلخ کوتاهی عمر مدیریت شهرداران طی سه دوره گذشته شوراها. در برخی از موارد نشان از زیاده خواهی یا تندخویی تصمیم گیران بوده است. همچنین بسیاری از نخبگان که به شایستگی لیاقت تصاحب عنوان شهردار را دارند به دلیل برخورد بعضاً تحقیر آمیز اعضا شورا خود را عرضه نمی کنند و در موارد دیگر اعضای شورا عمداً به دنبال افراد قوی، جسور و اجرایی نمی روند لذا متأسفانه حد و اندازه عنوان زیبا و پر معنای شهردار در برخی موارد به دلیل حضور افراد کم تجربه ها به افراد صرفاً فرمانبردار از سوی شورا داده می شود. بی شک مردم فهیم ایران می توانند همزمان با انتخاب اعضای شوراها. شخص شهردار مورد نظر خود را انتخاب نماید. بدین ترتیب نخبگان و شایستگان بیشتری به عرصه خواهند آمد و ناگفته پیداست فرد شهرداری که با رأی قاطبه مردم انتخاب شود قطعاً به مردم پاسخگوتر خواهد بود و با شجاعت و انگیزه خدمت می کند.

3. سرفصل وظایف و اختیارات شوراها محدود به شهرداریها است. شهر تنها مجموعه ای کالبدی مرکب از ساختمانها، راهها و فضاهای باز شهری نسبت. شهر موضوع مرکزی و اساسی در تعیین سرنوشت انسان معاصر است. و اعضای شورای شهر نهادی مدنی هستند که باید اداره همه جانبه امور شهری را نظارت کنند. طبقه بندی عمومی وظایف شورای اسلامی شهر بدین تشریح می باشد:

الف. سیاستگذاری، قانونگذاری، برنامه ریزی و نظارت.

ب. امور سازمانی تشکیلاتی و مالی.

ج. امور فنی و عمران.

د. امور خدماتی.

که کلیه موارد در محدوده شهرداری خلاصه می شود. فلذا صریحاً می توان اذعان داشت شورای شهرداری عنوان مناسبی برای شورای شهر با اختیارات فعلی است.

4. تعیین سقف دو دوره جهت حضور اعضاء در شوراها، طبق قانون اساسی شوراها هرگز کارکرد و عملکردی سیاسی ندارند. لذا می توان اذعان کرد این فرصت خدمت رسانی عمرانی و فرهنگی را باید عادلانه در اختیار اقشار مختلف شهروندان قرار داد. طی دو دوره یعنی ۸ سال هر عضوی حتی نخبه و دانشمند. تهی از طرح و نظر می گردد و بهره گیری از امتیازات حضور در شورا ممکن است به این حضور به طور غیرمنطقی استمرار بخشد. که این موضوع به دور از عدالت اجتماعی و نوعی تقابل آشکار با چرخش نخبگی و دمیدن روح تازه به کالبد شورا است.

5. شرط داشتن حداقل لیسانس باید برای همه کاندیدها الزامی شود. در حالی که جامعه سرشار از فارغ التحصیلان علاقمند به کار و تلاش است. اصرار به حضور قشر اندکی فاقد مدارج عالی تحصیلی در شورا توجیه مناسبی نداشته و با روح عدالت اجتماعی منافات دارد.

6. انفعال شوراها استان ها - بر آیند اعضاء شوراها اسلامی شهرهای مختلف استان همانا شورای استانی است. متأسفانه در حال حاضر کارکرد و خروجی مناسبی نداشته و ندارند.

7. اصرار عمومی بر لزوم پاسخگویی شوراها - طبق قانون. شوراها بایستی کلیه فعالیت های خود بلاخص مالی را حداکثر هر 6 ماه به عرض مردم برسانند. و لیکن عملاً تاکنون این مهم فقط به صورت اغراق آمیز و تبلیغاتی و آن هم هر از گاهی با نمایش تصاویر صورت می گیرد.

8. تشویق نخبگان جهت کاندیداتوری در انتخابات شوراها. مردم فهیم بایستی به فرزندان توانمند تحصیلکرده خود اعتماد کنند. تبلور حضور کاندیدهای جوانان با تحصیلات عالی در دوره اخیر بی شک حلاوت حماسه سیاسی و اقتصادی را بهمراه خواهد داشت و ملت فهیم نشان خواهند داد دانایان با خود توانایی بهمراه خواهند داشت.

۹. تنوع تخصص ها در شورا به مثابه رنگین کمانی از شایستگی ها - بی شک غایت بهره وری شوراها ناشی از حضور شایستگانی با تخصص های گوناگون در شورا است که این مهم با درایت مردم فهیم و شناخت کافی صورت می گیرد. رسانه ها بالاخص نشریات در معرفی و شناساندن دیدگاه ها نقش و رسالتی برجسته دارند. شهر موجود زنده ای است که وجوه و نیازهای متعدد و متفاوتی دارد که حضور متخصصین امر پاسخگوی نیازها خواهد بود .
مهندس فرامرز قلی پور - مدرس دانشگاه - عضو انجمن مدیریت ایران